

ב'דף היומי בהלכה' הנלמד היום נעסוק בנושא:

מי שהחל להתפלל שלא לכיוון הנכון - האם צריך לשנות כיוון? • מדוע נקרא הקיר שבו ניצב ארון הקודש בשם 'מזרח'? • כיצד מקיימים את סגולת החכמה והעושר הנזכרת בגמרא?

מי שהחל להתפלל שלא לכיוון הנכון - האם צריך לשנות כיוון?

לפני תחילת תפילת העמידה, צריך המתפלל לְדַמּוֹת במחשבתו כאילו הוא עומד בבית המקדש אשר בירושלים, לפני הפְּנֹתָת אשר על הארון, בקודש הקדשים; ובתפילה עצמה צריך להפנות את גופו למקומות אלו, דהיינו, שהמתפלל בחוץ-לארץ יפנה לכיוון ארץ ישראל, והמתפלל בארץ-ישראל יפנה לכיוון ירושלים, והמתפלל בירושלים יפנה לכיוון המקדש. ואם החל להתפלל את תפילת העמידה שלא לכיוון הראוי, לא יזוז ממקומו, ואם יכול - יטה את פניו לכיוון הראוי. אולם, המתפלל בציבור בבית הכנסת ישנה את כיוון עמידתו אף באמצע ברכה. [סעיף א-ב וס"ק ג, ז וי; ביאורים מוספים דרשו, 1 ו-7]

מדוע נקרא הקיר שבו ניצב ארון הקודש בשם 'מזרח'?

מנהג ישראל מקדמת דנא להציב את ארון הקודש בקיר שלכיוונו מתפללים, כדי שבעת התפילה יהיו פניהם מול הקודש. וכינויו הרווח של קיר זה - 'מזרח', מקורו במדינות השוכנות ממערב לארץ ישראל, שבהן כיוון התפילה הוא לצד מזרח העולם. ויש להקפיד בבניית הקיר והצבת ארון הקודש, שיהיו מכוונים במדויק אל מול ארץ ישראל, ירושלים ובית המקדש. ואם העמידו את ארון הקודש בקיר אחר, יש להתפלל לכיוון התפילה הראוי, אך אין להפנות עורף לארון הקודש; וכן אם הציבור מתפלל לכיוון ארון הקודש, יש לנהוג כמותם ולהטות את הפנים למזרח. [ס"ק ט-יא וביה"ל ד"ה אין; ביאורים ומוספים דרשו, 3; וראה שם, 4]

כיצד מקיימים את סגולת החכמה והעושר הנזכרת בגמרא?

בגמרא נאמר כי התפילה לכיוון דרום היא סגולה לחכמה, ולצפון - סגולה לעשירות. יש מפרשים שיפנה את גופו לכיוונים אלו ויטה את ראשו לכיוון התפילה הראוי, אם הוא שֹׁנֶה; ויש מפרשים שיפנה את גופו לכיוון התפילה הראוי ויטה את ראשו לדרום ולצפון, וכן יש לנהוג. ויש שכתב שאין להטות את הראש במשך כל התפילה, אלא כשמתפלל על חכמה יטה לדרום, וכשמתפלל על עשירות יטה לצפון. ואם כיוון התפילה הראוי הוא לצד דרום, או לזווית מזרח-דרום, אין להטות את הפנים לצפון, כיון שהופך בכך את פניו מכיוון התפילה הראוי. [סעיף ב וס"ק יב; ביאורים ומוספים דרשו, 8]

אתמול למדנו

- לפני תפילת העמידה צריך לשהות מעט כדי ליישב את הדעת ולעורר את הכוונה. וכן צריך לשהות מעט לאחר התפילה, כדי שלא יראה כאילו היא למעמסה עבור.
- העצה העיקרית לכוונה בתפילה היא להתפלל מתוך הסידור, ולפחות את תפילת העמידה; ויש בכך תועלת גם לאמירת מילות התפילה בדקדוק ובשלמות.
- מנהג טוב לתת צדקה לפני התפילה, וכשאין לפניו עני או קופת צדקה - יפריש כסף לצדקה. ויש שנהגו לתת צדקה בעת אמירת המילים "ואתה מושל בכל" בפסוקי דזמרה.

מחר נלמד

- באיזה מקרה מותר להתפלל תוך כדי הליכה?
- מתי יש עדיפות לתפילה בישיבה במטוס על פני תפילה בעמידה על הקרקע?
- מה המיוחד בחובת העמידה בתפילה ובקריאת התורה?